

Vuoden 2022 ensimmäinen osavuositarkastus 1.1.-30.4.2022

VD/5878/02.01.02.00/2022

RV/MR/PK/JT

Talousarvion täytäntöönpanoa koskevien ohjeiden mukaisesti talousarvion määrärahojen ja sitovien tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle vuosikolmanneksittain tammi-huhtikuun, tammi-elokuun sekä koko vuoden osalta tilinpäätöksen yhteydessä. Vuoden 2022 ensimmäinen osavuositarkastus on laadittu tilanteen 30.4.2022 mukaisesti.

Toimintaympäristön kehitys

Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan Vantaan väkiluku oli noin 239 900 vuoden 2022 maaliskuussa. Vantaan väestönkasvu on selvästi hidastunut koronapandemian alettua. Asukasluku on kasvanut tammi-maaliskuun aikana 681 asukkaalla, joka selkeästi vähemmän kuin vuosina 2019 ja 2020. Kuntien välisessä muuttoliikkeessä Vantaa menetti 181 henkeä, kasvua puolestaan tuli luontaisesta väestönlisäyksestä, eli syntyneiden enemmitys kuolleisiin nähden oli 157 henkeä ja nettomaahanmuutosta 561 henkeä.

Suurimpien kaupunkien vertailussa Vantaan väestönkasvu on ollut toiseksi nopeinta. Alkuvuoden aikana nopeammin on kasvanut Espoo, 1302 henkeä. Espoo on onnistunut kasvattamaan kuntien välistä nettomuuttoa selvästi ja tässä se eroaa muista suurista kaupungeista. Myös Tampere ja Oulu ovat saaneet väestölisäystä kuntien välisestä nettomuutosta, mutta huomattavasti Espoota vähemmän. Muut suuret kaupungit ovat menettäneet väestöä kuntien välisessä nettomuutossa, Helsinki jopa 745 henkeä. Nettomaahanmuuton ansiosta Helsingin väestö on kasvanut alkuvuonna 253 hengellä. Kuopion, Lahden ja Porin väestö on supistunut alkuvuonna.

Vantaan työttömyys on ollut laskussa koko alkuvuoden ja työttömiä oli selkeästi vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Kun vuoden 2021 maalikuussa Vantaalla oli 18 840 työtöntä, oli määrä laskenut jo 14 288 työttömään vuoden 2022 maalikuussa. Työttömyys on kuitenkin vielä huomattavasti korkeammalla tasolla kuin vastaavana ajankohtana ennen pandemiaa. Vuonna 2019 vastaavana ajankohtana työttömiä oli vain 9 830.

Työttömyyskehityksessä huolestuttavana voidaan pitää pitkäaikaistyöttömyyden korkeaa tasoa. Pitkäaikaistyöttömyys alkoi kasvaa nopeasti heti pandemian alkamisen jälkeen ja se nousi nopeasti korkeammalle kuin edellinen huippu vuonna 2017. Maalikuussa 2022 Vantaalla oli 6 506 pitkäaikaistyötöntä ja määrä on laskenut hieman huippuluvuista, jotka olivat vuodenvaihteessa 2021 ja 2022. Tällöin pitkäaikaistyöttömiä oli hieman yli 6 700. Oletettavissa kuitenkin on, että pitkäaikaistyöttömyyden väheneminen tulee olemaan hidasta ja tämä pitää yllä myös muuten korkeaa työttömyyden tasoa.

Nuorisotyöttömyys nousi myös nopeasti pandemian alkamisen jälkeen. Nuorisotyöttömyydelle on tyyppillistä selkeä kausivaihtelu. Tämä vaihtelu vaikeuttaa trendin tarkastelua, mutta nuorisotyöttömyys on ollut kuitenkin selkeästi laskussa. Nuorisotyöttömyys on silti huomattavasti korkeammalla tasolla kuin ennen pandemiaa.

Työttömyys on kehittynyt kuudessa suurimassa kaupungissa jokseenkin samalla tavalla. Vantaan työttömyys oli kuuden suurimman kaupungin joukossa toiseksi matalin ennen koronavaihtelua, mutta se

nousi nopeammin kuin useimmissa muissa kaupungeissa ja lasku oli hitaampaa. Muutamana kuukautena Vantaan työttömyys on ollut suurien kaupunkien korkeinta, mutta loppuvuodesta 2021 Vantaan työttömyys painui matalammaksi kuin Turussa. Maalikuussa 2022 Vantaan työttömyys oli suurten kaupunkien toiseksi korkein. Tosin Oulun työttömyysaste, 11,1 prosenttia, oli vain hieman Vantaan työttömyysastetta 11,3 prosenttia matalampi. Helsingin ja Tampereen työttömyysasteet ovat hyvin lähellä toisiaan. Helsingissä työttömyysaste oli 10,3 prosenttia ja Tampereella 10,1 prosenttia. Espoon työttömyysaste on suurien kaupunkien matalin. Se oli vuoden 2022 maalikuussa 8,4 prosenttia.

Maaliskuuhun mennessä Vantaalla on myönnetty rakennuslupia selvästi aiempia vuosia vähemmän. Alkuvuodesta Vantaalle oli myönnetty 372 asuntoon rakennuslupa. Edellisenä vuonna vastaavana ajankohtana lupia oli myönnetty 951. Asuntorakentamista on aloitettu vain 400 asunnon osalta, kun vuonna 2021 vastaavana ajankohtaan mennessä aloitettuja asuntorakennuksia oli 736. Asuntoja on valmistunut Vantaalle 503, kun edellisenä vuotena asuntoja valmistui 464.

Verorahoituksen kehitys

Vuoden 2022 talouden ennustaminen vaikeutui Venäjän aloitettua hyökkäyssodan 24.2.2022 Ukrainassa. Ennen sodan alkua Suomen talous oli nopeasti toipumassa koronapandemian aiheuttamasta notkahduksesta. Talousennusteiden lähtökohta on se, että talouskasvu jatkuu edelleen, mutta hidastuu selvästi. Sodan lisäksi epävarmuutta aiheuttaa kuitenkin myös se, ettei koronapandemia suinkaan ole vielä ohi. Näin ollen talouteen liittyy huomattavaa epävarmuutta. Vantaalla näkyy edelleen voimakkaasti pandemian vaikutukset lentoliikenteessä ja siihen liittyvissä toiminnoissa. Ukrainan sodan aiheuttaman pakotetilanteen vuoksi suomalaiset lentoyhtiöt eivät voi toistaiseksi lentää Venäjän ilmatilan kautta Aasiaan, joka heikentää mm. Finnairin toipumista pandemian vaikutuksista.

Kaupunki on saanut tammi-huhtikuussa 2022 verotilityksiä yhteensä 430,4 milj. euroa (2021: 403,5 milj. euroa), josta kunnallisveroja 356,4 milj. euroa (2021: 342,1 milj. euroa), yhteisöveroja 63,0 milj. euroa (2021: 52,3 milj. euroa) ja kiinteistöveroja 11,0 milj. euroa (2021: 9,0 milj. euroa).

Koko maassa kunnallisveroja on tilitetty kunnille tammi-huhtikuussa 5,3 prosenttia edellisvuotta enemmän, Vantaalla 4,2 prosenttia enemmän.

Kuntaliitto on päivittänyt kuntakohtaisen verokehikkonsa huhtikuussa vuoden 2020 valmistuneen verotuksen, vuoden 2021 ennakonpidätyksen alaisten tulojen tulokehitystilaston (ennakkotieto) sekä arvioidun kuntakohtaisen väestön kehityksen perusteella. Kunnallisveroja ennustetaan kertyvän Vantaalla vuonna 2022 noin 25 milj. euroa vähemmän kuin talousarviossa on oletettu. Tätä selittää ennakoitua suuremmat veronpalautukset vuoden 2021 verotusta koskien sekä Ukrainan sodan vaikutukset yleiseen taloustilanteeseen. Vuoden 2021 verotus valmistuu lokakuussa, mahdollinen jako-osuuden tarkistus sekä marraskuun tilityksen suuruus varmistuvat lopullisen verotuksen valmistuttua. Joulukuussa tarkastettaneen myös vuoden 2022 ennakoiden kuntaryhmän ja kunnittaiset osuudet. Kuntaliitto päivittää koko maan kunnallisveroennusteen ja kuntakohtaiset kehikot seuraavan kerran elokuussa sekä syyskuun lopulla, kun valtion budjetin linjaukset ovat tiedossa.

Kaupunki on saanut yhteisöverotilityksiä yhteensä 63,0 milj. euroa tammi-huhtikuussa, kasvua 20,5 prosenttia edellisvuoteen nähden. Koko maassa kuntien vastaava yhteisöverojen kasvu edellisvuoteen oli 16,7 prosenttia. Kuluvana vuonna tilitettävät yhteisöverot laskevat koko maassa arviolta yhteensä noin 10 prosenttia. Valtio poisti vuonna 2022 määräaikaisen kuntaryhmän jako-osuuden 10 prosenttiyksikön korotuksen, joka oli osa kuntien koronatukea vuosina 2020–2021. Vantaan yhteisöverotulojen ennustetaan ylittävän talousarvon (85 milj. euroa) noin 32 milj. eurolla. Vantaan

hyvään kehitykseen ovat vaikuttaneet verovuoden 2021 parantuneet maksuunpanoarviot sekä alkuvuoden 2022 ennakoitua suuremmat verotilitykset.

Tammi-huhtikuussa on kaupungille kertynyt kiinteistöverotilityksiä 11,0 milj. euroa. Kuntaliiton kehikon mukaan kiinteistöverotilityksiä kertyisi Vantaalle 104,0 milj. euroa vuonna 2022, joka ylittää talousarviossa oletetun noin 2,0 milj. eurolla.

Kokonaisuutena verotulojen arvioidaan ylittävän talousarvion 8 milj. eurolla. Veroennusteet tarkentuvat vuoden aikana.

Kaupunki saa peruspalvelujen valtionosuutta valtiovarainministeriön päätöksen mukaan 167,3 milj. euroa, veroperustemuutoksista johtuvien veromenetysten korvausta 92,7 milj. euroa ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusta opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksen mukaan 21,7 milj. euroa vuonna 2022. Opetus- ja kulttuuriministeriön lopullinen päätös tulee vuoden lopussa. Yhteensä valtionosuuksia kertyisi päätösten pohjalta 281,8 milj. euroa, 0,2 milj. euroa alle talousarvion.

Käyttötalous

Tammi-huhtikuussa kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen toimintatuottoja on kertynyt 173,8 milj. euroa, toimintakuluja -579,6 milj. euroa ja toimintakatteeksi on muodostunut -405,8 milj. euroa. Tammi-huhtikuussa toimintatuotot ovat toteutuneet 37-prosenttisesti, toimintakulut 31-prosenttisesti ja toimintakate 29-prosenttisesti talousarvioon nähden.

Ennusteen mukaan toimintatuotot kasvavat 523,6 milj. euroon ja toimintakulut -1 895,1 milj. euroon. Toimintatuotot tulevat ennusteen mukaan ylittämään talousarvion noin 48,5 milj. eurolla, sillä valtio edelleen kompensoi kunnille koronaepidemian aiheuttamia kustannuksia valtionavuina, joita ennakoidaan saatavan 35 milj. euroa. Toimintakulut ylittävät talousarvion ennusteen mukaan noin 42,3 milj. eurolla. Ylitystä selittää sosiaali- ja terveydenhuollon lisämenot johtuen 35 milj. euron koronakuluista, mutta myös oman toiminnan menomäärärahan arvioidaan ylittyvän noin 29 milj. euroa. Työmarkkinatuen kuntaosuuden arvioidaan ylittävän talousarvion noin 3 milj. eurolla. Hyvinvointialueuudistus aiheuttaa kunnille sekä menoja, että tuloja, koska STM:n ohjeistuksen mukaisesti Vantaa ensin maksaa hyvinvointialueeseen kohdistuvia järjestelmä- ja ict-kuluja ja perii kulut edelleen hyvinvointialueelta. Toimintakatteen ennustetaan toteutuvan noin 6,2 milj. euroa positiivisena talousarvioon nähden.

Verotulojen ennustetaan ylittävän talousarvion 8,1 milj. eurolla. Valtionosuustuottojen arvioidaan toteutuvan lähes talousarvion mukaisena.

Rahoitustuottojen ja -kulujen ennustetaan toteutuvan lähes talousarvion mukaisesti, korkomenojen arvioidaan hieman alittavan talousarvion. Korkotaso on lähtenyt voimakkaaseen nousuun ja esimerkiksi 5 vuoden kiinteä korko on noussut noin 1,5 prosenttia vuodenvaihteesta, mutta tällä ei ole juurikaan vaikutusta vielä vuoden 2022 korkokuluihin.

Poistoja ja arvonalentumisia on tammi-huhtikuussa toteutunut 35,7 milj. euroa ja koko vuonna niitä ennustetaan kertyvän yhteensä noin 111,5 milj. euroa.

Vuoden 2022 ensimmäisessä osavuosikatsauksessa vuosikatteeksi ennustetaan 103,2 milj. euroa, joka ylittää talousarviossa oletetun noin 14,6 milj. eurolla. Tulosenuste päätty huhtikuun lopussa tehdyn ennusteen perusteella noin -8,4 milj. euron alijäämään (talousarvio -23,0 milj. euroa).

Investoinnit

Tammi-huhtikuussa kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen investointiosan tuloja on toteutunut 2,6 milj. euroa, investointiosan menoja -27,1 milj. euroa ja investointiosan netto on -24,4 milj. euroa.

Rakentamisen investointimäärärahojen arvioidaan alittavan talousarvion noin 5,7 milj. eurolla. Aineettoman omaisuuden ennustetaan ylittävän talousarvion hieman, mutta ennuste tarkentuu syksyllä 2022.

Kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen kokonaisinvestointimenojen ennustetaan vuonna 2022 toteutuvan 151,5 milj. euron tasolla ja alittavan talousarvion investointimäärärahat noin 5,4 milj. eurolla. Investointituloja ennustetaan kertyvän 6,9 milj. euroa ja investointiosan netoksi ennustetaan -144,7 milj. euroa.

Rahoitus

Vuoden 2022 nettolainanotoksi arvioidaan olevan enintään 28,3 milj. euroa, mikä on noin 35 milj. euroa vähemmän kuin kuluvan vuoden talousarviossa (63,3 milj. euroa). Kaupunki lyhentää kuluvana vuonna pitkäaikaisia lainoja niiden lyhennysohjelmien mukaisesti noin 71,7 milj. euroa. Uuden lainanoton lopullinen määrä tarkentuu loppusyksystä, kun rahoitukselle on muodostunut tarkempi kuva kuluvan vuoden talousarvion toteumasta ja likviditeettitilanteesta. Kaupunki ei ole toistaiseksi nostanut uutta pitkäaikaista lainaa erinomaisesta likviditeettitilanteesta johtuen.

Kaupunginhallitus 23.5.2022 § 7

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) merkitä tiedoksi vuoden 2022 ensimmäinen osavuosisikatsaus, ja
- b) esittää vuoden 2022 ensimmäinen osavuosisikatsaus kaupunginvaltuustolle tiedoksi merkittäväksi.

Käsittely:

Esittelijä poisti asian esityslistalta.

Kaupunginhallitus 6.6.2022 § 10

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) merkitä tiedoksi vuoden 2022 ensimmäinen osavuosisikatsaus, ja
- b) esittää vuoden 2022 ensimmäinen osavuosisikatsaus kaupunginvaltuustolle tiedoksi merkittäväksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Kaupunginvaltuusto 20.6.2022

Kaupunginhallituksen esitys:

Päätetään merkitä tiedoksi vuoden 2022 ensimmäinen osavuositarkastus

Liitteet:

- Liite 1: Vantaan kaupungin ensimmäinen osavuositarkastus 2022
- Liite 2: Suurimpien tytäryhtiöiden osavuositarkastukset 1/2022
- Liite 3: Sitovien tavoitteiden raportointi 1/2022

Muutoksenhakuohje: 2.1 valituskielto

Lisätiedot:

talous- ja strategiajohtaja Matti Ruusula, puh. 043 824 9254, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi
talousarviopäällikkö Päivi Kandolin, puh. 040 626 7613, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi